

**Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017
ja talousarvio 2015**

Etelä-Pohjanmaan liitto

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2015–2017 ja talousarvio 2015

*Hyväksytty maakuntahallituksessa 17.11.2014
ja maakuntavaltuustossa 1.12.2014.*

Julkaisu C:76

ISBN 978-951-766-257-4 (nide)

ISBN 978-951-766-258-1 (verkkójulkaisu)

ISSN 1237-9948

Etelä-Pohjanmaan liitto

2014

SISÄLTÖ

MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS.....	1
1. HYVINVOIVIEN IHMISTEN JA MENESTYVIEN YRITYSTEN UUDISTUVA JA YHTEISTYÖTÄ RAKENTAVA KULTTUURIMAAKUNTA.....	2
2. ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO.....	3
2.1 Etelä-Pohjanmaan liiton toiminta	3
2.2 Luottamushenkilöhallinto	4
2.3 Etelä-Pohjanmaan liiton toimisto.....	6
2.3.1 Aluekehitys	7
2.3.2 Edunvalvonta ja viestintä	8
2.3.3 Hallinto	9
2.3.4 Kansainvälistyminen.....	9
2.3.5 Kulttuurin kehittäminen	10
2.3.6 Maakuntasuunnittelu.....	10
3. LIITON STRATEGISET TAVOITTEET VUODELLE 2015.....	12

4.	TALOUSARVIO VUODELLE 2015 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2016–2017	17
4.1	Yleisperustelut ja sitovuustaso	17
4.2	Käyttötalouden kuvaus	17
4.2.1	Luottamushenkilöhallinto	18
4.2.2	Varsinainen toiminta	19
4.2.3	Liiton toteuttamat hankkeet.....	20
4.3	Talousarviotaulukot	22
4.3.1	Tuloslaskelma.....	22
4.3.2	Investointiosa.....	23
4.3.3	Rahoitusosa.....	23
5.	KORKEAKOULUSÄÄTIÖN KUNTARAHOITUS.....	24
6.	JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUDET	24

MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2015 on Etelä-Pohjanmaan liitolle ja koko maakunnalle erityisen kiinnostava. Kevään eduskuntavaalien jälkeäen muodostettava hallitus jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden uudistamista ja kuntien roolin ja talouden selvittämistä. Todennäköisesti hallitusohjelmassa linjataan myös Suomen alueellisen hallinnon kehittämistä ja samalla otetaan kantaa kuntapohjaisen aluehallinnon tulevaisuuteen. Maakuntien liittojen näkökulmasta keskeisin tavoite on säilyttää aluekehittämisen päätösvalta jatkossakin alueilla itsellään.

Viime vuodet ovat olleet kunnille vaikeita. Yleinen taantuma, vähenevät tulot ja väestön ikääntymisen mukanaan tuoma palvelutarpeiden kasvu muodostavat yhtälön, johon ei löydetä ratkaisuja vain juustohöyläämällä. Tarvitaan kuntien tehtävien kriittistä tarkastelua ja jopa palveluiden karsimista, jos rahat eivät riitä kaikkeen. Ongelmia seuraa myös siitä, että kuntien resurssit kehittämiseen ja uuden luomiseen kaventuvat väistämättä. Kuitenkin tulevaisuuteen on tärkeää satsata.

Etelä-Pohjanmaan liitto haluaa jatkossakin toimia eteläpohjalaisten kuntien yhteistyöelimenä niiden tahdon mukaisesti. Kuntatalouden heikkeneminen heijastuu väistämättä myös liiton toimintaan, jota on viime aikoina pyritty sopeuttamaan käytettävissä olevien resurssien mukaiseksi. Samalla haluamme kuitenkin olla aktiivisia kehittämissä työssä ja uusien mahdollisuuksien etsinnässä. Liiton monipuolinen ja osaava henkilöstö tekee osaltaan parhaansa hyvinvoivan ja menestyvän Etelä-Pohjanmaan rakentamisessa.

Tulevina vuosina liiton ja kaikkien eteläpohjalaistoimijoiden on edelleen terävöitettävä edunvalvontaansa ja samalla vahvistettava määrätietoisesti maakunnan sisäistä yhteistyötä. Kumppanuuksia ja osaamista on haettava aiempaa laaja-alaisemmin niin Suomen rajojen sisällä kuin kansainvälisesti. Yrityksiä ja yhteisöjä on kannustettava investoimaan rohkeasti uudistumiseen, kehitystoimintaan ja kasvuun. Muuttuivatpa hallinnolliset rakenteet mihin suuntaan tahansa, Etelä-Pohjanmaan ja eteläpohjalaisten tulevaisuus on ennen kaikkea omissa käsissämme!

1. HYVINVOIVIEN IHMISTEN JA MENESTYVIEN YRITYSTEN UUDISTUVA JA YHTEISTYÖTÄ RAKENTAVA KULTTUURIMAAKUNTA

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia on keväällä 2014 hyväksytty maakunnan kehittämistahtoa linjaava asiakirja. Siinä yhdistyvät pitkän aikavälin maakuntasuunnitelma ja valtuustokauden mittainen maakuntaohjelma. Maakuntastrategia määrittelee Etelä-Pohjanmaan tavoitellun tulevaisuuskuvan vuoteen 2040 saakka kehittämistavoitteineen, keskeisine hankkeineen ja toimenpiteineen sekä suunnitelman niiden rahoittamiseksi vuosina 2014–2017.

Maakuntastrategian vision mukaisesti Etelä-Pohjanmaata halutaan vahvistaa alueena, jossa ihmiset voivat hyvin ja yritystoiminta menestyy uutta luoden ja perinteistä ponnistaen. Etelä-Pohjanmaan liitto vie osaltaan eteenpäin maakuntastrategiassa linjattuja kehittämistyön arvoja, joita ovat yrittäjyys, uudistumiskyky, kansainvälisyys, yhteistyö ja yhteisöllisyys sekä kestävä kehitys.

2. ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

2.1 Etelä-Pohjanmaan liiton toiminta

Etelä-Pohjanmaan liitto on 18 kunnan muodostama kuntayhtymä. Lakisääteisenä aluekehitysviranomaisena se vastaa Etelä-Pohjanmaan strategisesta kehittämisestä ja suunnittelusta. Liiton toiminta perustuu jäsenkuntien ja liiton väliseen perussopimukseen sekä alueiden kehittämistä ja alueiden käyttöä koskevaan lainsäädäntöön. Päätöksenteosta vastaavat jäsenkuntien valitsevat luottamushenkilöt maakuntavaltuustossa ja -hallituksessa sekä muissa liiton toimelemissä.

Liitto ohjaa Etelä-Pohjanmaan yhteisen kehittämistahdon muodostamista. Se kokoaa ja sovittaa yhteen maakunnan tavoitteet ja kehittämisenäkemykset sekä työskentelee niiden toteutumiseksi. Liiton toiminta-alueen tavoitteita linjataan maakuntakaavassa ja maakuntastrategiassa sekä muissa liiton valmistelemissä asiakirjoissa.

Missionsa mukaisesti liitto kehittää maakuntaa yhteistyössä jäsenkuntiensa ja muiden toimijoiden kanssa sekä vahvistaa Etelä-Pohjanmaan kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta. Kiteytettynä liitto pyrkii olemaan "maakunnan menestyksen asialla". Toiminnan perustana ovat maakunnassa kansanvaltaisesti hyväksytyt kehittämistavoitteet ja luottamuselinten päätökset.

2.2 Luottamushenkilöhallinto

Etelä-Pohjanmaan liiton ylintä päätösvaltaa käyttää 56-jäseninen **maakuntavaltuusto**. Maakuntavaltuutetut ja varavaltuutetut ovat kotikuntiansa kunnanvaltuutettuja. Maakuntavaltuuston kokoonpano määräytyy viimeisimmän kunnallisvaalin (2012) äänijakauman perusteella. Siinä ovat edustettuina seuraavat poliittiset puolueet: Keskusta (24 jäsentä), Kokoomus (14), Perussuomalaiset (8), Sosialidemokraatit (6), Kristillisdemokraatit (3) ja Vasemmistoliitto (1). Maakuntavaltuusto hyväksyy maakunnan kehittämistä ohjaavat strategiset suunnitelmat ja toimenpide-ohjelmat sekä vuosittain liiton toiminta- ja taloussuunnitelman ja talousarvion. Maakuntavaltuusto kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Lautakunta vastaa liiton hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo, että kuntayhtymän tilintarkastus toteutetaan hyvän kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla. Maakuntavaltuuston valitsema tilintarkastusyhteisö vastaa liiton hallinnon ja talouden tarkastamisesta.

Etelä-Pohjanmaan **maakuntahallituksen** muodostavat maakuntavaltuuston neljäksi vuodeksi valitsemat 13 jäsentä. Maakuntahallituksen kokoonpano noudattaa vuoden 2012 kunnallisvaalin poliittista äänijakaumaa maakunnassa ja tasa-arvolakia. Hallituspaikat jakautuvat puolueiden kesken seuraavasti: Keskusta (6), Kokoomus (4), Perussuomalaiset (2) ja Sosialidemokraatit (1). Maakuntavaltuuston puheenjohtajisto osallistuu maakuntahallituksen kokouksiin. Lisäksi maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) puheenjohtajalle on myönnetty läsnäolo- ja puheoikeus maakuntahallituksen kokouksissa kuluvalle valtuustokaudella.

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Se myöntää valtionapuviranomaisena alueelliset kehittämistuet, joihin kuuluvat maakunnan kehittämisraha sekä rakennerahastovarot Euroopan aluekehitysrahastosta ja niihin sisältyvä valtion vastinrahoitus. Maakuntahallitus valmistelee ja tekee esitykset maakuntavaltuustolle keskeisistä strategisista asiakirjois-

ta ja suunnitelmista, liiton toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä muista valtuustokäsittelyyn menevistä asioista. Lisäksi maakuntahallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta. Maakuntahallitus koontuu 10–12 kertaa vuodessa.

Liiton muita toimielimiä ovat kulttuurilautakunta ja koulutusasiain toimikunta sekä maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) ja muut työryhmät.

Kulttuurilautakuntaan kuuluu 13 jäsentä. Lisäksi maakuntahallituksen puheenjohtajalla ja maakuntajohtajalla on läsnäolo-oikeus kokouksissa. Kulttuurilautakunta kehittää ja edistää maakunnallista kulttuuri-, kirjasto- ja museointia, kotiseutu- ja perinnetyötä sekä kuntien ja maakuntien välistä kulttuuriyhteistyötä ja kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä.

Koulutusasiain toimikuntaan kuuluu niin ikään 13 jäsentä sekä maakuntahallituksen puheenjohtaja läsnäolo-oikeudella. Toimikunnan tehtäviä ovat muun muassa osallistuminen koulutuksen kehittämiseen liittyvään liiton ohjelmatyöhön, koulutuspolitiikan seuraaminen sekä alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakkoinnin yhteensovittaminen maakunnassa. Toimikunta voi tehdä koulutuksen kehittämiseen liittyviä aloitteita maakuntahallitukselle.

MYR on maakunnassa liiton johdolla toimiva yhteistyöelin. Maakunnan yhteistyöryhmästä säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014). MYR:n tehtävänä on alueen kehittämiseen vaikuttavien suunnitelmien ja sopimusten sekä kansallisten ja Euroopan unionin osarahoittamien ohjelmien toimeenpanon yhteensovittaminen. MYR on yhteistyöelin, jossa ovat edustettuina alueen kunnat ja maakunnan liitto, ohjelmia rahoittavat tai muutoin MYR:n tehtävien kannalta merkittävät valtionhallinnon edustajat sekä alueen kehittämisen kannalta keskeiset järjestöt. MYR:llä on viranomaisten edustajista koostuva sihteeristö.

Muita liiton johdolla toimivia työryhmiä ovat muun muassa **maakunnallinen liikennejärjestelmätyöryhmä**, joka vastaa liikennejärjestelmäsuunnitelman (LJS) toteuttamisen ja seurannan koordinoinnista, ennakoitiryhmä sekä pk-neuvottelukunta.

Ennakointiryhmä koostuu aluehallinnon, elinkeinoelämän sekä tutkimus- ja koulutussektorin edustajista. Se seuraa ja analysoi alueellisia kehitysnäkymiä sekä antaa syötteitä viranomaisten ja kehittäjien strategiaprosesseihin ja suunnittelutyöhön.

Pk-neuvottelukunta välittää elinkeinoelämän näkemyksiä aluekehitysohjelmien toteuttamiseen ja ylläpitää maakuntatason yhteyksiä yritysten ja julkisen sektorin välillä. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina liiton luottamushenkilöiden lisäksi Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät, Kauppakamari ja ELY-keskus.

2.3 Etelä-Pohjanmaan liiton toimisto

Liiton toimisto toimii luottamushenkilöhallinnon alaisuudessa maakuntajohtajan johdolla. Liiton ydintehdävät jakautuvat kuuteen tehtäväalueeseen (suluissa vastaavat johtajat):

- Aluekehitys (aluekehitysjohtaja Heli Seppelvirta, vs. Heli Rintala vuonna 2015)
- Edunvalvonta ja viestintä (maakuntajohtaja Asko Peltola)
- Hallinto (hallintojohtaja Jari Iso-Koivisto)
- Kansainvälistyminen (kansainvälistymis- ja kulttuurijohtaja Marjatta Eväsoja)
- Kulttuurin kehittäminen (kansainvälistymis- ja kulttuurijohtaja Marjatta Eväsoja)
- Maakuntasuunnittelu (suunnittelujohtaja Antti Saartenoja)

Toimiston johtoryhmän muodostavat eri tehtäväalueiden johtajat sekä johdon assistenttina toimiva hallintosuunnittelija ja tiedottaja. Toimistossa työskentelee 29 henkilöä (1.9.2014), joista osa on määräaikaisia. Henkilöstöstä 26 on palkattu joko kokonaan tai osittain jäsenkuntien rahoituksella. Lisäksi kolme henkilöä saa rahoitusta hankkeiden tai ohjelmien kautta.

Henkilöstö tekee työtään maakuntavaltuuston ja -hallituksen linjausten mukaisesti. Liitossa noudatetaan tasavertaista henkilöstöpolitiikkaa. Toiminnan tavoitteita ja ajankohtaisia asioita käydään läpi koko henkilöstön kesken kuukausittain henkilöstökokouksissa ja kahdesti vuodessa suunnittelupäivissä. Lisäksi tehtäväalueet pitävät säännöllisesti omia palavereitaan. Työyhteisökysely toteutetaan kahden vuoden välein, seuraavan kerran alkuvuonna 2015.

Henkilöstön koulutusta suunnataan erityisesti liiton tehtävien edellyttämään osaamiseen. Henkilöstön työssäjaksamista edesautetaan monipuolisella TYKY-toiminnalla ja muilla toimenpiteillä. Työnantaja tukee henkilöstön omatoimista liikunta- ja kulttuuriharrastusta tarjoamalla liikuntaseteleitä työkyvyn ylläpitämiseksi ja työviihtyvyyden lisäämiseksi sekä jatkamalla kuntoremonttitoimintaa. Työhyvinvoinnin edistämässä toimitaan henkilöstösuunnitelman linjausten ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Henkilöstölle suositetaan kesälomien keskittämistä heinäkuulle.

2.3.1 Aluekehitys

Aluekehityksen tehtäväalueen merkittävimpiä työkokonaisuuksia vuonna 2015 ovat maakuntastrategian kehittämisteemojen edistäminen, maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman 2016–2017 valmistelu, uuden rakennerahasto-ohjelman 2014–2020 toimeenpanon tehokas käynnistys sekä loppuohjelmakauden 2007–2013 täysimääräinen toimeenpano ja ohjelmakauden päättävät toimenpiteet. Sillä on myös valmistelu- ja hallinnointivastuu maakunnan yhteistyöryhmän toiminnoissa.

Tehtäväalueelle kuuluvat rahoituspäätösten valmistelu eli hankkeen elinkaaren alkupään toiminnot rahoitusviranomaistoiminnoissa. Uuden rakennerahasto-ohjelman 2014–2020 toimeenpanossa on oleellista luoda sujuvat ja tehokkaat käytännöt koordinoivana liittona toimivan Pirkanmaan liiton kanssa, jotta hallinnon keskittämisestä aiheutuvat uudet käytänteet eivät aiheuta viivästyksiä tai epäselvyyksiä, jotka heikentäisivät asiakaspalvelua.

Keskeistä on jatkuva maakunnan kehityksen seuraaminen, siihen vaikuttaminen sekä uusien avausuuntien tiedustelu ja valmistelu. Tehtäväalueella laaditaan maakuntaohjelman seurantaraportti sekä aktivoidaan ja johdetaan maakuntastrategian työryhmien, pk-neuvottelukunnan ja maakunnallisen ennakointiryhmän toimintoja.

2.3.2 Edunvalvonta ja viestintä

Tehtäväalueella toteutetaan laaja-alaista yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan asukkaiden, kuntien ja maakunnan parhaaksi. Keskeistä on jatkuva vuoropuhelu ja yhteistoiminta liiton luottamushenkilöiden, jäsenkuntien ja eri sidosryhmien kanssa. Alueen edunvalvonta painottuu vuoropuheluun ja vaikuttamiseen eduskunnassa ja ministeriöissä, Euroopan unionin tasolla sekä kansainvälisillä foorumeilla. Oikein kohdennettu ja monikanavainen viestintä on merkittävä osa edunvalvonnan käytännön toteuttamista. Viestintää suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan kokonaisuutena yhteistyössä liiton muiden tehtäväalueiden kanssa. Kohderyhmiä ovat luottamushenkilöt, jäsenkunnat, kuntayhtymät, erilaiset yhteistyökumppanit, muut rahoittajaviranomaiset ja maakunnan kehittäjäorganisaatiot, valtionhallinto, tiedotusvälineet sekä maakunnan yritykset ja asukkaat.

Tehtäväalue osallistuu maakunnallisen ennakointiryhmän toimintaan sekä organisoii koulutusasiain toimikunnan työskentelyä. Olennaisena osana toimintaa ovat ennakointi ja tietopalvelu sekä vuonna 2015 koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (KESU) lakisääteinen valmistelutyö. Lisäksi valmistellaan

valtion aluehallinnon palvelujen saatavuuteen ja kehittämiseen (yhteispalvelupisteet) sekä perustamishankkeisiin liittyviä kannanottoja ja lausuntoja.

2.3.3 Hallinto

Hallinnon tehtäväalue huolehtii liiton keskeiseen luottamushenkilöhallintoon, talous- ja henkilöstöhallintoon, toimisto- ja tietopalveluihin sekä tietotekniikan käyttöön ja sen kehittämiseen liittyvistä tehtävistä. Tehtäväalue toimii hankintalain tarkoittamana hankintayksikkönä sekä vastaa hankkeiden maksatuspäätöksistä taloushallinnon osalta.

Tavoitteena on varmistaa liiton taloussuunnittelun ja -seurannan prosessien sujuva toiminta sekä liiton sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Hallinnon tehtäväalue huolehtii myös liiton maksuvalmiudesta. Henkilöstöhallinnon ja päätöksenteon prosessien toimintaedellytysten turvaaminen ja prosessien suorittaminen sekä niiden jatkuva kehittäminen tukevat ja vahvistavat liiton muiden tehtäväalueiden toimintaa.

Hallinnon tehtäväalue vastaa lisäksi ohjelmakauden 2007–2013 hankkeiden maksatuspäätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä hankkeiden valvonnasta.

2.3.4 Kansainvälistyminen

Kansainvälistymisen tehtäväalue toimii yhdessä liiton muiden tehtäväalueiden kanssa asiantuntijana koosten maakunnan kuntia ja toimijoita yhteen ja tukien niiden kansainvälistymistä. Tehtäväalueen tärkeimpiä asiakokonaisuuksia ovat kansainvälistymisen toimintaohjelman täytäntöönpano ja toteutumisen seuranta, kansainvälisen hankerahoituksen hakeminen ja rahoitusmahdollisuuksista tiedottaminen, kansainvälisten yhteistyöverkostojen luominen ja ylläpito sekä osallistuminen kansainvälisten järjestöjen ja ystävyysalueiden toimintaan.

Kansainvälisissä toiminnoissa myös maakuntien välinen yhteistyö, mm. Länsi-Suomen Eurooppatoimiston kautta, on yhä tärkeämpää. Tehtäväalueella toteutetaan maakunnan kehittämisrahalla rahoitettua *Kansainvälistymisen avulla tuloja Etelä-Pohjanmaalle* -hanketta sekä EU:n rahoittamaa *EU-Tietokeskus* -hanketta.

2.3.5 Kulttuurin kehittäminen

Kulttuurin tehtäväalue koordinoi maakunnallisen kulttuuri-, kirjasto- ja museotoimen sekä kotiseutu- ja perinnetyön kehittämistä. Se seuraa, arvioi ja edistää maakunnan sivistyselämän, kulttuurin ja taiteen kehitystä sekä niitä koskevaa koulutus- ja tutkimustoimintaa. Tehtäviin kuuluvat myös kuntien, maakuntien, kulttuurialan viranomaisten ja järjestöjen välisen yhteistyön edistäminen, kansainväliset yhteistyöverkostot, projektit ja kulttuurivaihto sekä kulttuuriin liittyvä rahoitusneuvonta, edunvalvonta ja viestintätehtävät. Lisäksi tehtäväalue vastaa kulttuurilautakunnan toiminnan organisoinnista.

Vuonna 2015 painopisteinä ovat maakunnallisen kulttuuristrategian jalkauttaminen toimijakentälle, kehittämisen kulmakiviin liittyvien toimenpiteiden käynnistäminen sekä kuntien kulttuuristrategioiden toteutumisen edistäminen. Tehtäväalueella toteutetaan kevääseen 2015 asti eteläpohjalaisille elintarvike-, käsityö- ja designyrityksille suunnattua *Deli and Design* -hanketta, joka tarjoaa yrityksille räätälöityä koulusta mm. markkinoinnissa, tuotteistamisessa ja vientiosaamisessa.

2.3.6 Maakuntasuunnittelu

Maakuntasuunnittelun tehtäväalue vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta maakuntakaavan laadimisesta, ylläpidosta ja toteutumisen seurannasta. Vuonna 2015 vireillä on kolme erillistä vaihemaakuntakaavaa. Aluekehityslain mukaisessa Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmatyössä (LJS) painopisteenä on liikennejärjestelmätyöryhmän työn käynnistäminen ja hyväksytyyn LJS:n mukaisten toimenpiteiden edistäminen kiireellisyyjärjestyksessä.

Tehtäväalue vastaa myös muusta strategisesta alueiden käytön ja aluerakenteen suunnittelusta ja sen edellyttämästä viranomaisyhteistyöstä. Painopisteinä vuonna 2015 ovat maakunnallisen rakennemallityön käynnistäminen, Etelä-Pohjanmaan energia- ja ilmastostrategian toteutumisen edistäminen, osallistuminen soidensuojelun täydennysohjelman laadintaan sekä osallistuminen Kyrön- ja Lapuanjoen tulvariskien hallintasuunnitelmien laadintaan. Tehtäväalue osallistuu tarpeen mukaan oman alansa kansainvälisiin hankkeisiin sekä valmistelee kaavoitukseen, yhdyskuntateknisiin kysymyksiin ja ympäristöön liittyvät viranomaislausunnot.

3. LIITON STRATEGISET TAVOITTEET VUODELLE 2015

Liitto on määrittänyt toimintakaudelle 2015–2017 alla olevat strategiset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan sekä maakuntavaltuustolle että -hallitukselle.

Etelä-Pohjanmaan liitto:

1) edistää maakuntastrategiaan kirjattuja kehittämisteemoja

Mittari / seurantatapa 2015:

- toimeenpanosuunnitelman valmistelu ja seuranta
- raportointi maakuntavaltuustolle vuosittain maakuntastrategian tavoitteiden toteutumisesta ja sen kärkitoimenpiteitä toteuttavista hankkeista

2) uudistaa maakuntakaavaa laatimalla täydentäviä vaihekaavoja

Mittari / seurantatapa 2015:

- vaihekaava I (tuulivoima): kaavaehdotuksen hyväksyminen maakuntavaltuustossa ja lähettäminen ympäristöministeriöön vahvistusta varten
- vaihekaava II (kauppa, liikenne, kulttuurimaisemat): kaavan luonnosvaiheen valmisteluaineiston asettaminen nähtäville

- vaihekaava III (turvetuotantoalueet, suoluonto, bioenergia): kaavan luonnosvaiheenvalmisteluaineiston asettaminen nähtäville
- raportointi maakuntakaavoituksen tilanteesta maakuntavaltuustolle vuosittain

3) huolehtii rakennerahasto-ohjelman 2014–2020 toimeenpanon tehokkaasta käynnistämisestä

Mittari / seurantatapa 2015:

- hankerahoituksen kohdentaminen erityisesti maakuntastrategiassa ja toimeenpanosuunnitelmassa tunnistettuihin kehittämiskokonaisuuksiin
- hanketoimijoiden aktivointi
- tehokkaat MYR-käytännöt

4) varmistaa ohjelmakauden 2007–2013 täysimääräisen toimeenpanon ja ohjelmakauden päättävät toimenpiteet

Mittari / seurantatapa 2015:

- joustavat ja nopeat maksatusajat
- toimiva maksatusten yhteydessä tapahtuva sekä hanketarkastusten kautta toimeenpantu valvonta
- jäljellä olevan rahoituksen tehokas käyttö

5) edistää liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (LJS) kirjattuja kehittämistoimenpiteitä

Mittari / seurantatapa 2015:

- LJS-työryhmän työskentelyn käynnistäminen ja tärkeimpiä investointeja linjaavan aiesopimuksen hyväksyminen
- liikennejärjestelmän kehittämistä edistäviin hankkeisiin ja työryhmiin osallistuminen
- valtatiellä 19 yhteysvälin Seinäjoki–Lapua liikenteen turvallisuutta ja välistyskykyä parantavien toimenpiteiden paketointi ja niiden edistäminen
- Seinäjoki–Tampere-ratayhteyden palvelutason parantamiseen tähtäävien selvitysten ja suunnitelmien tuottaminen

6) tukee eri tavoin Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymistä ja suoran EU-rahoituksen hyödyntämistä eri toimijoiden keskuudessa

Mittari / seurantatapa 2015:

- Etelä-Pohjanmaan liitolta valmistelutukea saaneiden kansainvälisten hankkeiden lukumäärä
- hakemukset, joissa liitto on partnerina/leadpartnerina
- kansainvälisten toimijoiden/verkostojen tapaamiset, ml. Länsi-Suomen Eurooppa-toimisto (WFEO)
- toteutetut toimenpiteet ystävyysalueiden kanssa/uudet alueet

7) edistää vuonna 2014 hyväksytyyn maakunnalliseen kulttuuristrategiaan ja kuntien kulttuuristrategioiden toteutumista sekä kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä

Mittari / seurantatapa 2015:

- maakunnallisen kulttuuristrategian jalkauttamiseen liittyvät seutukunnalliset tilaisuudet ja rahoitusinfot, joissa liitto toimii järjestäjänä
- käynnistetyt kansalliset ja kansainväliset toimenpiteet, jotka toteuttavat maakunnallista kulttuuristrategiaa
- kuntien kulttuuristrategioiden toteuttamisen edistäminen avustamalla hankerahoituksen hakemisessa
- kuntien kulttuurivastaavien ja muiden verkostojen kokoontumiset ja tapaamiset

8) vaikuttaa yhteistyössä muiden maakuntien liittojen kanssa vuoden 2015 hallitusohjelmaan kuntapohjaisen aluehallinnon vahvistamiseksi ja kehittämiseksi sekä muissa Etelä-Pohjanmaalle tärkeissä edunvalvonnallisissa tavoitteissa

Mittari / seurantatapa 2015:

- liiton omien linjausten muodostaminen maakunnallisesti tärkeisiin asioihin
- osallistuminen ja vaikuttaminen maakuntien liittojen yhteisiin kannanottoihin ja tilaisuuksiin
- päättäjien ja johtavien virkamiesten tapaamiset

9) vahvistaa yhteistyötä ja verkostoja maakunnan sisällä, Vaasan vaalipiirin maakuntien yhteistoiminta-alueella (YTA), Länsi-Suomen maakuntien alueella (WFA) sekä kansallisesti ja kansainvälisesti

Mittari / seurantatapa 2015:

- luottamushenkilöiden aktiivinen osallistaminen sidosryhmien ja päättäjien tapaamisiin
- osallistuminen YTA-toimintaan (puheenjohtajana 2015 Keski-Pohjanmaan liitto)
- toimiminen Länsi-Suomen liittojen (WFA) puheenjohtajamaakuntana 2015

10) huolehtii liiton henkilöstön asiantuntemuksen ja työyhteisön toimintakyvystä liiton tehtävien tulokselliseksi hoitamiseksi

Mittari / seurantatapa 2015:

- Etelä-Pohjanmaan liiton houkuttelevuus työpaikkana (hakemukset avoimina olleisiin työtehtäviin)
- henkilöstön osallistuminen koulutuksiin
- työyhteisökysely 2015 ja sen tuloksiin reagointi

4. TALOUSARVIO VUODELLE 2015 SEKÄ TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2016–2017

4.1 Yleisperustelut ja sitovuustaso

Kuntalain mukaan kuntayhtymän toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota, johon on sisällytettävä käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvio on osa Etelä-Pohjanmaan liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaa, jossa esitetään lisäksi toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit talousarviovuodelle.

Etelä-Pohjanmaan liiton talousarvio- ja toimintasuunnitelmaehdotus vuosille 2015–2017 sitoo talousarviovuoden 2015 osalta maakuntavaltuustoa toimintatulojen ja -menojen tasolla. Maakuntahallitus päättää talousarvion käyttösunnitelmasta alamomenteittain sen jälkeen, kun maakuntavaltuusto on talousarvion hyväksynyt. Talousarvioehdotus ei sisällä investointeja, joten investointiosaa ei esitetä.

4.2 Käyttötalouden kuvaus

Liiton talousarvioehdotus vuodelle 2015 on valmisteltu siten, että käyttötalous jakautuu kolmeen tehtävään:

- 1.luottamushenkilöhallinto

- 2. varsinainen toiminta
- 3. liiton toteuttamat hankkeet.

Lisäksi korkeakoulusäätiön kuntarahoitusosuuden keräämistä varten vuosina 2011–2015 on oma tehtävä, jota tulojen ja menojen osalta käsitellään siten, etteivät siinä olevat tulot ja menot liity liiton muuhun taloudenhoitoon eivätkä talousarvion toteumista kuvaaviin raportteihin. Myös jäsenkuntien maksusuudet tähän tarkoitukseen esitetään oman taulukkonaan.

Talousarvioasetelmaa vuodelle 2015 on muutettu aiemmista vuosista siten, että liiton välittämä kuntarahoitus on siirretty omaan menokohtaan liiton varsinaisen toiminnan alle. Myös luottamushenkilöhallinnossa aiemmin olleita asiantuntijapalkkioita on siirretty vastaavalla tavalla varsinaiseen toimintaan. Näillä muutoksilla on pyritty yksinkertaistamaan talousarviota ja selkeyttämään sen seuranta.

Käyttötalouden toimintatuotoissa jäsenkuntien maksusuudet vuonna 2015 ovat yhteensä 2 800 135 euroa. Maksusuudet pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2014. Jäsenkuntakohtaiset maksusuudet määräytyvät verovuoden 2013 kunnallis- ja yhteisöverokertymien suhteen mukaisesti. Taloussuunnitelmavuosina 2016 ja 2017 kuntien maksusuuksien on suunniteltu pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2015.

4.2.1 Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon alla ovat maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan toimintatulot ja -menot. Näihin sisältyvät muun muassa luottamushenkilöiden kokous- ja vuosipalkkiot, matkakorvaukset sekä muut kokouskustannukset. Maakuntavaltuusto kokoontuu kahteen varsinaiseen kokoukseen vuonna 2015. Lisäksi varaudutaan yhteen valtuustoseminaarin ja/tai ylimääräiseen kokoukseen. Tarkastuslautakunta pitää kahdeksan kokousta, minkä ohella varaudutaan lautakunnan jäsenten

koulutukseen. Maakuntahallitus kokoontuu vuoden 2015 aikana yksitoista kertaa sekä järjestää mahdollisesti työseminaarin yhdessä valtuuston kanssa.

Luottamushenkilöhallinnon menot vuonna 2015 ovat noin 250 000 euroa pienemmät kuin vuonna 2014, koska niistä on siirretty muun muassa merkittäviä aluesuunnitteluun liittyviä asiantuntijapalkkioihin varattuja eriä liiton varsinaiseen toimintaan.

4.2.2 Varsinainen toiminta

Liiton varsinainen toiminta on organisoitu kuudelle tehtäväalueelle (ks. luku 2.3). Tehtäväalueiden määrärahat ovat yhteisiä. Varsinaisen toiminnan toimintakuluihin on varattu 2 549 623 €, mikä summa on talousarviorakenteen muutoksista johtuvien siirtojen seurauksena noin 300 000 euroa suurempi kuin vuoden 2014 budjetissa. Henkilöstökulut (1 569 401 €) muodostavat 62,0 prosenttia varsinaisen toiminnan kuluista ollen samalla tasolla kuin vuoden 2014 talousarviossa. Vuodelle 2015 ei ole työehtosopimuksen mukaisia palkankorotusvarauksia. Talousarvioon sisältyvät määräaikaisen suunnitteluavustajan palkkaaminen maakuntasuunnittelun tehtäväalueelle sekä varaukset harjoittelijoiden palkkioihin.

Palvelujen ostoihin on varattu 697 818 €, joka on 27,4 prosenttia varsinaisen toiminnan kuluista. Tältä osin suurimmat menoerät muodostuvat kaavoitukseen liittyvistä asiantuntijapalvelujen ostoista (120 000 €), tilastoaineistojen hankinnasta (20 000 €) ja tilintarkastuspalkkioista (18 000 €). Summa sisältää myös varauksen kansainvälisen terveysteknologiahankkeen kuntaosuuteen (30 000 €) sekä varauksen muihin mahdollisiin kansainvälisiin hankkeisiin (50 000 €), joita pyritään uuden ohjelmakauden alussa saamaan liikkeelle kansainvälistymisen toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti.

4.2.3 Liiton toteuttamat hankkeet

Vuonna 2015 liitto toteuttaa kahta omaa, maakunnan kansainvälistymistä tukevaa hanketta, joilla on alueellinen rahoitus ja hankesuunnitelmassa määritellyt tavoitteet. Kumpikin näistä hankkeista päättyy vuoden 2015 aikana. Liitto ylläpitää myös EU-tietokeskuksen toimintaa yhdessä Euroopan komission kanssa.

Liitolla on viime vuosina ollut useita kansainvälisiä hankkeita, joissa liitto on ollut osatoteuttajana. Näissä on hyödynnetty Interreg-rahoitusta tai vastaavaa ulkopuolista rahoitusta, ja kaikki nämä hankkeet päättyvät vuoden 2014 aikana. Interreg-hankkeiden omarahoitusosuus on hyvin pieni (yleensä enintään 10 prosenttia), ja niiden kautta saadaan maakuntaan osaamista ja rahaa perinteisten hankerahoituslähteiden ulkopuolelta. Samalla maakunnan toimijat oppivat ja kehittyvät kansainvälisen hankerahoituksen hyödyntäjinä.

Saatujen kokemusten ja syntyneiden verkostojen pohjalta liitto valmistelee aktiivisesti uusia kansainvälistä rahoitusta hakevia hankkeita, joiden rahoitus ja mahdollinen alkamisaika varmistuvat ja tarkentuvat vasta vuoden 2015 aikana tai myöhemmin. Kansainvälistymisen toimintaohjelman tavoitteena on kolminkertaistaa maakuntaan saatava kansainvälisen hankerahoituksen määrä EU:n ohjelmakaudella 2014–2020.

Kansainvälistymisen avulla tuloja Etelä-Pohjanmaalle (KATE)

Hanke toteuttaa Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelman etenemistä ja sisällön päivittämistä. Sillä edistetään kansainvälistä alueyhteistyötä ja tuetaan sekä koordinoidaan muita maakunnan kansainvälisiä hankkeita. KATE-hankkeen painopisteenä on edesauttaa maakunnan toimijoita kansainvälisten rahoitusinstrumenttien hyödyntämisessä ja uusien projektien synnyttämisessä. Lisäksi viedään eteenpäin kuntien kansainvälistymistä ja ystävyyskuntatoimintaa. Hanke työskentelee läheisessä yhteis-

työssä kansainvälistymis- ja kulttuurijohtajan, kansainvälisten asioiden päällikön sekä EU-tietokeskuksen kanssa. Hanke päättyy vuoden 2015 loppuun mennessä.

Deli and Design

Hanke on suunnattu eteläpohjalaisille elintarvike-, käsityö- ja designyrityksille. Sen tavoitteena on tarjota yrityksille räätälöityä koulusta muun muassa markkinoinnissa, tuotteistamisessa ja vientiosaamisessa. Lisäksi hanke paneutuu yritysten verkostoitumiseen, vertaisoppimiseen ja kolmen eri toimialan yhteistyön lisäämiseen. Myös yritysten välille syntyvät uudet yhteistyömallit, bisnesideat ja -palvelut ovat yksi hankkeen päätavoitteista. Hanke päättyy kevään 2015 aikana.

EU-tietokeskus

Etelä-Pohjanmaan liitto on aloittanut vuoden 2013 alusta toiminnan Europe Direct -verkoston tiedotuspisteenä. Verkosto on muodostettu viideksi vuodeksi. Suomessa viisi tiedotuspistettä kahdeksasta toimii maakuntien liittojen alaisuudessa. EU-tietokeskuksen tavoitteena on EU-rahoitusohjelmien ja hankemahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen sekä ajankohtaisten EU-asioiden, kansalaisoikeuksien ja unionin painopisteiden tiedottaminen kansalaisille ottaen huomioon alueelliset ja paikalliset tarpeet. Tietokeskus mahdollistaa liiton kansainvälisen toiminnan entistä paremman tiedottamisen sekä aktiivisemmän vuorovaikutuksen kansalaisten kanssa. Euroopan komissio tukee verkostoa sekä tiedollisesti että taloudellisesti. Komissiolta haetaan vuosittain 25 000 euron avustusta. Vuoden 2015 painopisteet kohdistuvat Euroopan parlamentin vaalien jälkeiseen aikaan ja uuden parlamentin toimintaan sekä uuden ohjelmakauden rahoitusmahdollisuuksiin ja näistä tiedottamiseen. Sopimus komission kanssa on voimassa vuoden 2017 loppuun asti.

4.3 Talousarviotaulukot

4.3.1 Tuloslaskelma

Talousarviovuosi 2015
ja suunnitelmavuodet 2016–2017

	TP 2013	TA 2014	TAE 2015	TS 2016	TS 2017
Toimintatulot	3 432 179	3 203 846	3 038 178	2 951 135	3 001 135
Myyntitulot	2 801 547	2 801 135	2 801 135	2 801 135	2 801 135
Maksutulot	5 083	8 048	6 000		
Tuet ja avustukset	623 403	394 663	231 043	150 000	200 000
Muut toimintatulot	2 146	0	0		
Toimintamenot	3 521 718	3 312 275	3 089 699	3 025 001	3 025 001
Henkilöstömenot	2 043 273	1 945 643	1 892 977	1 828 929	1 828 929
Palvelujen ostot	1 147 338	1 000 485	845 818	841 668	841 668
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	52 411	74 287	62 400	64 400	64 400
Muut toimintamenot	278 695	291 860	288 504	290 004	290 004
Toimintakate	-89 539	-108 430	-51 521	-73 866	-23 866
Rahoitustulot ja -menot	10 205	12 000	5 000	3 000	3 000
Korkotulot	10 205	12 000	5 000	3 000	3 000
Muut rahoitustulot	0	0			
Korkomenot	0	0			
Muut rahoitusmenot	0	0			
Vuosikate	-79 334	-96 430	-46 521	-70 866	-20 866
Poistot ja arvonalentumiset					
Sumu-poistot					
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-79 334	-96 430	-46 521	-70 866	-20 866
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys (76 900				
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 434	-96 430	-46 521	-70 866	-20 866
Kertynyt yli-/alijäämä	626 544	530 114	483 593	412 727	391 861

4.3.2 Investointiosa

Talousarvio vuodelle 2015 ja taloussuunnitelmavuosille 2016–2017 eivät sisällä investointeja, joten investointiosaa ei laadita.

4.3.3 Rahoitusosa

	TAE 2015	T2 2016	TS 2017
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA			
Tulorahoitus	-46 521	-70 866	-20 866
Vuosikate	-46 521	-70 866	-20 866
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			
Investoinnit	0	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit			
Rahoitusosuudet investointeihin			
Käyttöomaisuuden myyntitulot			
Käyttöomaisuuden vars. myyntitulot			
Käyttöomaisuuden vars. myyntivoitot/-tappiot			
NETTOKASSAVIRTA	-46 521	-70 866	-20 866

5. KORKEAKOULUSÄÄTIÖN KUNTARAHOITUS

Maakuntavaltuusto teki 31.5.2010 periaatepäätöksen siitä, että Etelä-Pohjanmaan kehittämisrahastosta osoitetaan vuosina 2011–2015 vuosittain 100 000 € Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiölle korkeakoulukonsortion kuntarahoitukseen ja että liiton talousarvioon sisällytetään vuosina 2011–2015 ylimääräisenä jäsenkuntien maksuosuutena 100 000 €:n määräraha Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiön kuntarahoitukseen siten, että se kannetaan jäsenkunnilta samojen perusteiden mukaan kuin muutkin jäsenkuntien maksuosuudet.

Jäsenkuntien maksuosuudet Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiön kuntarahoitukseen vuonna 2015 ovat seuraavat:

KUNTA	VEROTULOT 2013				MAKSUOSUUS KK-SÄÄTIÖÖN 2015	MAKSUOSUUS KK-SÄÄTIÖÖN 2014	MUUTOS	
	Kunnallis verot	Yhteisö verot	Kiinteistö verot	Yhteensä			€	%
ALAJÄRVI	25 345 994	1 776 369	1 833 721	28 956 084	4 586,46	4 593,39	-6,92	-0,15
ALAVUS	28 574 902	1 956 376	2 154 912	32 686 190	5 177,29	5 311,13	-133,84	-2,52
EVIJÄRVI	6 980 833	612 470	591 879	8 185 182	1 296,48	1 338,57	-42,09	-3,14
ILMAJOKI	34 519 048	1 181 536	1 690 118	37 390 702	5 922,46	5 942,74	-20,28	-0,34
ISOJOKI	5 520 885	519 329	319 074	6 359 288	1 007,27	1 012,50	-5,23	-0,52
JALASJÄRVI	21 135 546	1 728 039	1 272 472	24 136 057	3 823,00	3 826,13	-3,12	-0,08
KARIJOKI	3 679 845	286 999	189 333	4 156 177	658,31	697,40	-39,09	-5,60
KAUHAJOKI	38 855 779	3 207 401	2 795 013	44 858 193	7 105,26	7 080,50	24,76	0,35
KAUHAVA	48 636 873	3 277 756	2 947 461	54 862 090	8 689,82	8 620,06	69,76	0,81
KUORTANE	9 668 979	552 258	658 923	10 880 160	1 723,35	1 768,06	-44,71	-2,53
KURIKKA	36 143 312	1 871 362	1 813 823	39 828 497	6 308,59	6 278,55	30,04	0,48
LAPPAJÄRVI	8 785 386	781 784	669 417	10 236 587	1 621,41	1 672,75	-51,33	-3,07
LAPUA	42 202 563	2 537 606	2 259 433	46 999 602	7 444,45	7 544,09	-99,64	-1,32
SEINÄJOKI	196 826 401	12 940 108	17 864 253	227 630 762	36 055,30	35 807,94	247,37	0,69
SOINI	4 911 531	471 959	416 435	5 799 925	918,67	964,45	-45,78	-4,75
TEUVA	15 799 339	720 323	659 884	17 179 546	2 721,13	2 649,15	71,98	2,72
VIMPELI	9 259 144	499 674	582 402	10 341 220	1 637,99	1 607,19	30,79	1,92
ÄHTÄRI	18 055 481	1 154 616	1 641 434	20 851 531	3 302,75	3 285,42	17,34	0,53
YHTEENSÄ	554 901 841	36 075 965	40 359 987	631 337 793	100 000	100 000		

6. JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUDET

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUDET 2015 / PERUSTEENA KUNTIEN TILITETYT VEROTULOT VUODELTA 2013											
KUNTA	VEROTULOT 2013				Asuink. maksu	Maksuosuus ilman asuink. maksua	MAKSUOSUUS 2015 (yht.)	MAKSUOSUUS 2014 (yht.)	MUUTOS		
	Kunnallis verot	Yhteisö verot	Kiinteistö verot	Yhteensä					€	%	
ALAJÄRVI	25 345 994	1 776 369	1 833 721	28 956 084		125 372,86	125 632,35	-259,49	-0,21		
ALAVUS	28 574 902	1 956 376	2 154 912	32 686 190	2 145,46	141 523,32	145 559,96	-1 891,18	-1,30		
EVIJÄRVI	6 980 833	612 470	591 879	8 185 182		35 439,86	36 610,96	-1 171,10	-3,20		
ILMAJOKI	34 519 048	1 181 536	1 690 118	37 390 702	3 556,31	161 892,72	169 075,07	-3 626,04	-2,14		
ISOJOKI	5 520 885	519 329	319 074	6 359 288		27 534,18	27 692,66	-158,48	-0,57		
JALASJÄRVI	21 135 546	1 728 039	1 272 472	24 136 057	1 793,33	104 503,31	106 445,16	-148,52	-0,14		
KARIJOKI	3 679 845	286 999	189 333	4 156 177		17 995,24	19 074,39	-1 079,15	-5,66		
KAUHAJOKI	38 855 779	3 207 401	2 795 013	44 858 193	5 155,26	194 225,16	195 858,83	3 521,59	1,80		
KAUHAVA	48 636 873	3 277 756	2 947 461	54 862 090	2 562,69	237 539,62	238 264,34	1 837,97	0,77		
KUORTANE	9 668 979	552 258	658 923	10 880 160		47 108,47	48 357,75	-1 249,28	-2,58		
KURIKKA	36 143 312	1 871 362	1 813 823	39 828 497	1 910,10	172 447,79	173 476,26	881,63	0,51		
LAPPAJÄRVI	8 785 386	781 784	669 417	10 236 587		44 321,95	45 750,79	-1 428,84	-3,12		
LAPUA	42 202 563	2 537 606	2 259 433	46 999 602	8 286,11	203 496,94	213 240,99	-1 457,94	-0,68		
SEINÄJOKI	196 826 401	12 940 108	17 864 253	227 630 762	39 402,13	985 586,31	1 020 734,79	4 253,65	0,42		
SOINI	4 911 531	471 959	416 435	5 799 925		25 112,28	26 378,34	-1 266,07	-4,80		
TEUVA	15 799 339	720 323	659 884	17 179 546		74 383,29	72 456,23	1 927,06	2,66		
VIMPELI	9 259 144	499 674	582 402	10 341 220	1 783,21	44 774,99	45 667,69	890,51	1,95		
ÄHTÄRI	18 055 481	1 154 616	1 641 434	20 851 531		90 282,10	89 858,42	423,68	0,47		
YHTEENSÄ	554 901 841	36 075 965	40 359 987	631 337 793	66 594,59	2 733 540,41	2 800 135,00	2 800 135	0	0,00	

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

WWW.EPLIITTO.FI

